

# **“LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LA DOCÈNCIA UNIVERSITÀRIA”**

## **LA TRANSVERSALITAT EN ELS ESTUDIS DE GRAU DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA**

---

**L'objectiu d'aquesta nota informativa és presentar els conceptes i consideracions claus sobre la incorporació de la perspectiva de gènere, així com una *checklist* i altres recursos per incentivar la presentació de projectes d'innovació educativa en aquesta matèria**

### **1. Per què és important incorporar la perspectiva de gènere?**

En la construcció del model europeu d'Educació Superior es va establir com un eix prioritari el principi d'igualtat entre homes i dones així com la construcció de relacions simètriques entre ambdós gèneres. Per la seua banda, la Constitució Europea dedica nombrosos articles i referències a aquest principi d'igualtat, que constitueix un dels objectius de la UE. La igualtat, a més, és un dret fonamental contemplat en l'Article 14 de la Constitució Espanyola. Per això, i a partir de l'any 2004, les lleis aprovades en les Corts Generals estableixen una sèrie de mandats en la política educativa i, en concret, en la política universitària, dels quals s'infereix l'obligatorietat d'incorporar aquests estudis en l'àmbit universitari.

Es pot afirmar que la inclusió de la perspectiva de gènere en l'educació superior suposa un factor d'innovació i canvi educatiu. L'educació és un factor clau de justícia i cohesió social, constituint l'equitat de gènere un indicador de qualitat dels sistemes educatius. A més, quan una institució és conscient de les omissions degudes a la discriminació de gènere, no restaurar la memòria històrica o els impactes de la ciència en les dones, constitueix un frau educatiu de primer ordre i la perpetuació d'una injustícia social i educativa cap a les dones.

Sobre la base de l'anteriorment exposat, la Universitat de València, va ser pionera<sup>1</sup> en la implantació d'una assignatura: “Relacions de Gènere”, que pot ser cursada per qualsevol estudiant al llarg del seu període de formació en els estudis de Grau, dissenyada i adaptada a cadascuna de les branques de coneixement en què s'integren les titulacions que imparteix la nostra institució. En la mateixa línia, moltes altres assignatures específiques tenen cabuda en algunes titulacions, majoritàriament a les àrees de Ciències de la Salut i Ciències Socials. Però, ens falta un llarg camí per recórrer en matèria de transversalització. Per a valorar la seua importància, convé fer un repàs a la normativa que ens obliga a dur-la endavant (Annex 1).

---

<sup>1</sup> Des del curs acadèmic 2011-12, a partir de la proposta formulada per l' INSTITUT UNIVERSITARI D'ESTUDIS DE LA DONA

## 2. Com incorporar la perspectiva de gènere en la docència?

**Per a avaluar en quina mesura es podria incorporar la PG a la docència, han de tenir-se en compte algunes qüestions:**

Integrar la dimensió de gènere significa considerar les característiques biològiques i les característiques socials tant de les dones com dels homes, xiquetes i xiquets, ancians i ancianes. El nostre coneixement és la base sobre la qual les generacions futures construiran les seues societats. Per tant, és crucial que el coneixement que es crea a través de la recerca i es transmet mitjançant la docència siga lliure de prejudicis de gènere.

### Checklist

| Criteri                                                                                                                                                                | Sí | No |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|
| L'enfocament de l'assignatura estableix clarament com operen les desigualtats entre dones i homes                                                                      |    |    |
| La revisió de la bibliografia identifica obres d'autoria femenina de manera proporcional a les contribucions científiques de l'àmbit en qüestió                        |    |    |
| En els continguts de l'assignatura s'han incorporat referents femenins per a tractar de visibilitzar a dones que van fer aportacions i no van ser reconegudes fins ara |    |    |
| S'utilitza un llenguatge inclusiu que no invisibilitze el gènere femení                                                                                                |    |    |
| S'ha realitzat una reflexió sobre l'impacte diferent en homes i en dones que puguin tenir els continguts abordats                                                      |    |    |

## 3. Quins objectius perseguim des de la Unitat d'Igualtat?

Volem donar compliment a l'objectiu 5.1. "Fomentar i consolidar la perspectiva de gènere en els estudis de grau i postgrau". Per a poder mesurar el grau de consecució de l'objectiu esmentat, utilitzarem els següents indicadors: % Estudis de Grau i Postgrau amb assignatures específiques en igualtat de gènere o matèries transversalitzades.

Estratègia dual: mesurar les assignatures específiques i assignatures transversalitzades amb perspectiva de gènere en les titulacions que s'imparteixen en la Universitat de València.

Partim d'un primer diagnòstic sobre "[Docència amb perspectiva de gènere en la UV](#)" elaborat a partir de la informació disponible en la pàgina web, en les guies docents de cada assignatura. No obstant açò, som conscients de les limitacions que té aquesta forma d'arreglar la informació: trobem guies docents que han incorporat una frase esmentant el gènere en algun àmbit competencial sense haver incorporat aquesta perspectiva en el contingut real del temari; i per contra, unes altres en les quals sí es treballa des d'aquesta perspectiva i no està arreglada en la guia docent. És per aquesta raó per la qual considerem que la millor forma d'avaluar aquest indicador és que ho faça el propi professorat que imparteix docència en la UV.

#### 4. Referències útils

- Diagnòstic de la docència específica en gènere a la UV: <http://www.uv.es/uvweb/unitat-igualtat/ca/igualtat-uv/investigacio-docencia/investigacio-docencia-1285876048060.html>
- Resum normatiu que justifica la incorporació de la perspectiva de gènere a la docència: <http://www.uv.es/igualtat/webnova2014/RESUMEN%20NORMATIVO.pdf>
- Recursos Docents amb perspectiva de gènere en la Universitat d'Alacant: <https://web.ua.es/es/unidad-igualdad/docencia-igualdad/presentacion.html>
- Diagnòstic dels plans d'estudi de grau en la Universitat Jaume I: <http://documents.uji.es/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/8c650301-2317-4567-bd01-7425d1acfc06/diagnostique.pdf?quest=true>
- Experiència incorporant la perspectiva de gènere en la docència de Física: <https://minerva.usc.es/xmlui/bitstream/handle/10347/12145/perspectiva-genero-fisica.pdf?sequence=1&isallowed=y>
- *European Institute for Gender Equality* (EIGE): <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/tools-methods/gear/action-toolbox>
- Article: Per què una proposta de formació en perspectiva de gènere en l'àmbit universitari? <http://www.ugr.es/~recfpro/rev171ART5.pdf>
- Article de Susana Gamba (2008): Què és la perspectiva de gènere i els estudis de gènere? <http://www.mujeresenred.net/spip.php?article1395>